

VAI TRÒ CỦA BÌNH LUẬN VIÊN TRONG CHƯƠNG TRÌNH TRUYỀN HÌNH TRỰC TIẾP SỰ KIỆN THỂ THAO

TS. Dương Thanh Bình

Trường Đại học TDTT TP.Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Bài báo đề cập đến vai trò của bình luận viên trong chương trình phát sóng truyền hình trực tiếp, quá trình hiện diện của các nhà báo trong khung hình của chương trình phát sóng trực tiếp. Thể thao là đối tượng rất hấp dẫn để đưa tin trên các phương tiện truyền thông, vì nó năng động, đa dạng và gây ra cảm xúc mạnh mẽ cho người xem.

Từ khóa: bình luận viên thể thao, nhà báo, phương tiện truyền thông đại chúng, phát sóng trực tiếp, sóng truyền hình, khán giả.

Abstract: The article focuses on the role of the commentator in the live television broadcast, the presence of journalists in the frame during the live broadcast. Sport as a very attractive object for illumination in mass media, because it is dynamic, diverse and evokes strong emotions in the viewer.

Keywords: sports commentator, journalist, media, live, television, audience.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Nhu cầu của xã hội về nhiều loại thông tin là một trong những yếu tố chính trong việc hình thành báo chí, truyền thông. Và dưới ảnh hưởng của nhu cầu thông tin của khán giả, báo chí có thể phát triển tích cực. Cùng với chính trị, kinh tế, văn hóa, hầu hết mọi cư dân trên hành tinh đều theo dõi các hoạt động thể thao.

Thể thao là một hiện tượng xã hội phổ biến, phức tạp và mâu thuẫn, chiếm một vị trí quan trọng trong cuộc sống của bất kỳ xã hội văn minh nào. Ngoài ra, thể thao là một loại giao tiếp đặc biệt đã phát sinh để thực hiện một loạt các nhu cầu - sinh học, tinh thần, thông tin, v.v.

Ý nghĩa xã hội của thể thao, sự quan tâm đến nó, làm cho nó hấp dẫn để đưa tin trên các phương tiện truyền thông. Công bằng mà

nói, thể thao hiện đại rất năng động, nhiều mang tính mặt, gây cảm xúc mạnh mẽ để trình chiếu trên truyền hình. Và ở đây vai trò của bình luận viên thể thao là rất quan trọng.

Bình luận viên thể thao là nhà báo đưa tin từ hiện trường hoặc từ tòa soạn, đưa tin về các sự kiện thể thao trên truyền hình (trên đài phát thanh, in ấn).

Bình luận là một loại hình đòi hỏi tính trực tiếp. Ban đầu, bài bình luận nằm trên các trang báo và bài phát biểu sau sự kiện. Với khả năng kỹ thuật mới, phần bình luận đã xuất hiện trên đài phát thanh và truyền hình trực tiếp. Nó đã trở thành lời giải thích về một sự kiện thể thao diễn ra trong thời gian thực.

Nhà nghiên cứu Dương Xuân Sơn đưa ra định nghĩa sau đây về khái niệm “phóng sự trực tiếp”: “Phóng sự trực tiếp là chương trình phát sóng trực tiếp của phóng viên, với

các yếu tố ngẫu hứng và bình luận của tác giả trên cơ sở các tài liệu được chuẩn bị trước, mà không cần chỉnh sửa hình ảnh” [4].

Phương pháp nghiên cứu: quan sát và phân tích. Chúng tôi đã nghiên cứu cách làm việc của bình luận viên thể thao trực tiếp. Để làm điều này, chúng tôi đã phân tích các bài bình luận của các bình luận viên thể thao sau đây của các kênh truyền hình Việt Nam: Tạ Biên Cương, Trương Anh Ngọc, Vũ Quang Huy, Trịnh Long Vũ, Ngô Quang Tùng, Nguyễn Hữu Việt Khuê, Nguyễn Quốc Khánh và nêu bật các đặc điểm quan trọng trong công việc của các bình luận viên trực tiếp.

NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Bình luận viên trong chương trình phát sóng thể thao cũng chính là một khán giả, họ thường có mặt tại hiện trường. Bình luận viên thực hiện cuộc đối thoại với khán giả, giải thích những khoảnh khắc của trận đấu, đưa ra đánh giá về những gì đang xảy ra trên màn hình, trả lời các câu hỏi từ người xem mà họ có thể có trong quá trình phát sóng. Ngày nay, một số bình luận viên còn lồng ghép trong chương trình phát sóng trực tiếp một hình thức đối thoại với khán giả như trả lời các câu hỏi được người xem đặt ra cho bình luận viên trong thời gian thực trên mạng xã hội.

Ví dụ, bình luận viên Ngô Quang Tùng thường dùng đến hình thức đối thoại này trong các chương trình phát sóng. Anh ta tham gia vào một cuộc trò chuyện với người xem, đôi khi đồng ý với ý kiến của khán giả, đôi khi bày tỏ quan điểm ngược lại, nhưng đồng thời không làm mất đi chủ đề của câu chuyện. Điều quan trọng, đây không phải là những lập luận dài dòng, đây luôn là những phát biểu về sự kiện được bình luận. Điều đáng chú ý là Ngô Quang Tùng cố gắng tránh các phát biểu phân loại trong các buổi bình

luận, ông bày tỏ ý kiến của mình với một mức độ nghi ngờ nhất định, từ đó kêu gọi khán giả phản ánh chung. Biểu hiện này của anh ấy về vị trí của bình luận viên thường được người xem thích. Họ cảm thấy được tham gia vào sự kiện thể thao.

Một chương trình phát sóng trực tiếp đòi hỏi sự tập trung chú ý tối đa từ phía nhà báo, khả năng phản ứng ngay lập tức với những thay đổi xảy ra trong khung hình và khả năng giải thích và truyền đạt thông tin chính xác cho người xem. Không phải mọi nhà báo đều có những phẩm chất cần thiết để làm việc trực tiếp. Cần có các kỹ năng và đào tạo để nhanh chóng phản ứng với các sự kiện không lường trước được một cách chính xác, chọn các từ ngữ để bình luận về những sự kiện này.

“Khi phát sóng trực tiếp, những bất ngờ có thể xảy ra, sự can thiệp kỹ thuật không lường trước được đòi hỏi phản ứng nhanh như chớp của toàn bộ nhóm sáng tạo dẫn chương trình, trước hết, tất nhiên, đạo diễn và nhà báo làm việc trong khung hình” [3].

Trên sóng trực tiếp, điều quan trọng là chuyển thành phần cảm xúc của sự kiện thể thao. Bình luận viên “lây nhiễm” cho khán giả tâm trạng nhất định. Bình luận khô khan và rời rạc ít được người xem quan tâm hơn. Trải nghiệm cảm xúc về các sự kiện thể thao của bình luận viên tạo cảm giác hiện diện trong sân vận động cho khán giả. Nhưng điều đáng ghi nhớ là cảm xúc quá mức có thể gây hại rất nhiều. Bài phát biểu của bình luận viên có thể không tuân theo các chuẩn mực văn học. Ngoài ra, cảm xúc quá mức có thể dẫn đến một số sai lầm, do đó, ảnh hưởng tiêu cực đến chất lượng lời bình luận. Một nhà báo không nên mất bình tĩnh mặc dù thực tế là cảm xúc trong quá trình phát sóng trực tiếp rất mạnh mẽ. Những phát biểu gay gắt về các vận động viên là hoàn toàn không thể chấp nhận được.

Điều quan trọng đối với một nhà báo là khả năng nhanh chóng thích nghi với một sự kiện bất ngờ rơi vào khung hình. Điều cần thiết ở đây là tốc độ phản ứng của bình luận viên đối với các tình huống khẩn cấp phát sinh trong quá trình phát sóng trực tiếp. Những tình huống hoàn toàn không thể đoán trước có thể xảy ra, và sẽ hoàn toàn không có thời gian để chuẩn bị cho nhận xét của họ.

Bình luận viên phải có khả năng ứng biến, hiểu những khoảnh khắc nào đáng để tập trung vào và tình huống nào tốt hơn để dùng bằng lời nói và chuyển hướng sự chú ý khỏi chúng. Ví dụ, “hình ảnh” biến mất. Trong trường hợp này, bình luận viên có mặt tại sân vận động nên trở thành bình luận viên đài phát thanh cho khán giả và sử dụng đầy đủ chức năng mô tả của từ này. Nếu bình luận viên đang bình luận từ trường quay, thì anh ta phải kịp thời thông báo cho người xem về quá trình của cuộc thi, nhận được nó từ các nguồn Internet. Nếu điều này là không thể, thì bình luận nên chứa đầy thông điệp về những câu chuyện ít được khán giả biết đến về địa điểm tổ chức cuộc thi, về những sự thật thú vị từ tiểu sử của các vận động viên, huấn luyện viên. Theo đó, kho kiến thức này là kết quả của kinh nghiệm chuyên môn và sự quan tâm thực sự của bình luận viên trong môn thể thao cụ thể.

“Một nhà báo làm việc trên sóng sẽ không có cơ hội kiểm tra sự thật hoặc tìm thấy thông tin cần thiết trước khi đưa lên sóng, và một tình huống khẩn cấp có thể xảy ra bất cứ lúc nào,” các nhà nghiên cứu Nguyễn Văn Dũng và TS. Đỗ Thị Thu Hằng nói [2]. Trong cuộc thi đấu thể thao, có thể có trở ngại, và điều này dẫn đến việc tạm dừng, bình luận viên phải lấp khoảng trống, giữ chân người xem, nếu không họ có thể mất hứng thú với chương trình phát sóng.

Một bình luận viên thể thao, giống như

bất kỳ nhà báo nào, phải là một người có sự uyên bác. Điều này có nghĩa là anh ta phải có một kho kiến thức lớn từ các lĩnh vực hoàn toàn khác nhau của cuộc sống. Kiến thức tuyệt vời về chủ đề thể thao không thể bù đắp cho khoảng cách trong các chủ đề khác. Bình luận viên thể thao, ít nhất là trong bình luận, nói ở mức độ này hay mức độ khác về địa lý (thành phố và quốc gia của cuộc thi), về lịch sử (bằng cách này hay cách khác, tiểu sử của mỗi vận động viên được kết nối với lịch sử của quê hương anh ta), về y học, giải phẫu (vận động viên thường bị thương trong quá trình phát sóng trực tiếp một sự kiện thể thao, và bình luận viên không nên nhầm lẫn và giải thích những gì khán giả nhìn thấy trên màn hình. Tất nhiên, điều này không thể quy về việc chẩn đoán, mà cần kiến thức tối thiểu về các thuật ngữ y học). Đối với bình luận viên, điều quan trọng là phải biết rõ về văn học, điều này đã đề cập đến câu hỏi về sự phong phú và đầy màu sắc của ngôn ngữ. Việc đưa các thử nghiệm chưa có tiền lệ vào trong bình luận làm cho nó thú vị hơn.

Chúng tôi lưu ý tầm quan trọng của sự tương tác phối hợp tốt của bình luận viên thể thao với giám đốc và nhà điều hành chương trình phát sóng. Bài phát biểu của bình luận viên phải tương ứng với “hình ảnh” được đưa ra bởi nhà điều hành và bổ sung cho nó, nhưng không sao chép nó. Chất lượng của chương trình phát sóng phụ thuộc vào khả năng làm việc theo nhóm sáng tạo của mỗi thành viên trong nhóm sáng tạo và khả năng phối hợp hành động. Một bình luận viên phải biết những điều cơ bản của kỹ thuật truyền hình. Nhà nghiên cứu Tạ Ngọc Tấn viết:

“Một nhà quay phim thể thao cung cấp đầy đủ thông tin về các sự kiện diễn ra trên sân. Điều này mang lại màu sắc cho báo chí thể thao và mang lại một mức độ tự do khác cho bình luận viên, người truyền tải bầu không khí đấu tranh với những lời xen vào, cảm thán về sự thích thú hoặc hối tiếc” [5]. Sự

không nhất quán trong hành động của bình luận viên, đạo diễn và quay phim sẽ ngay lập tức được người xem chú ý.

KẾT LUẬN

Bình luận viên góp phần thể hiện đầy đủ nhất có thể về một sự kiện thể thao. Để người xem cảm nhận được không khí của sự kiện

thể thao, một “bức tranh” truyền hình là không đủ. Bình luận viên tiến hành đối thoại với khán giả, giải thích một số khoảnh khắc của môn thể thao (ví dụ: luật thi đấu bóng đá), đưa ra đánh giá về những gì đang xảy ra trên màn hình. Đây là vai trò của bình luận viên trong chương trình truyền hình trực tiếp của một sự kiện thể thao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. PGS, TS. Nguyễn Văn Dũng (Chủ biên), TS. Đỗ Thị Thu Hằng (2018), *Truyền thông lý thuyết và kỹ năng cơ bản*, Nhà xuất bản Thông tin và Truyền thông.
- [2]. PGS.TS. Nguyễn Thị Trường Giang (2017), *Báo chí và truyền thông đa phương tiện*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [3]. TS. Đỗ Thị Thu Hằng (2015), *Lý thuyết truyền thông hiện đại*, Giáo trình nội bộ dành cho học viên sau đại học.
- [4]. PGS.TS. Dương Xuân Sơn (2009), *Giáo trình báo chí truyền hình*, Nhà xuất bản Đại học quốc gia Hà Nội.
- [5]. GS. TS. Tạ Ngọc Tấn (2020), *Báo chí, truyền thông, hiện đại: Thực tiễn, vấn đề, nhận định. Truyền thông lý thuyết và kỹ năng cơ bản*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật.
- [6]. <https://kienthucnews.com/nghe-binh-luan-vien-bong-da/>
- [7]. <https://vzone.vn/top-binh-luan-vien-bong-da-noi-tieng-thu-vi-nhat-viet-nam/>